

ΤΑ ΔΟΞΑΝΑΤΑ
ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΚΑΡΟΛΟΥ
ΝΤΙΚΕΝΣ

ΚΟΠΕΡΦΙΛΝΤ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. — 'Ο Δαυίδ Κόπερφιλντ διηγείται την παιδική του ηλικία, τὸν θάνατο τοῦ πατέρα του καὶ τὴν εὐτυχισμένη ζωὴ του κατόπιν κοντὰ στὴ μητέρα του καὶ στὴν ἀγαπημένη του ὑπηρετρία, τὴν Πέγκοττυ. Μὰ, τὴν εὐτυχία του τὴν ταραξεί η ἔμφανισις ἑνὸς τρίτου προσώπου τοῦ κ. Μύρστον, ὁ ὁποῖος ἐρωτοτροπεῖ μὲ τὴν κ. Κόπερφιλντ. Μιά μέρα, ἡ Πέγκοττυ παίρνει τὸν μικρὸ Δαυίδ, γιὰ νὰ πᾶνε στὸ χωριὸ της, τὸ παραθαλάσσιο Γυάρμουθ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

Τὸ ἀμάξι τοῦ ταχυδρόμου θάρχόταν νὰ μᾶς πάρη πολὺ πρῶι. Δὲν ξέρω κι' ἐγὼ τί θᾶδινα γιὰ νὰ μ' ἀφήσουν νὰ ἐτοιμασθῶ ἀπὸ βραδὺς καὶ νὰ κοιμηθῶ ντυμένος μὲ τὸ καπέλλο μου καὶ μὲ τὰ παπούτσια μου. Συγκινοῦμαι ἀκόμα ὅταν συλλογίζωμαι τὴ θία πού εἶχα τότε νὰ φύγω ἀπὸ τὸ εὐτυχισμένο μου σπιτάκι. Οὔτε κἀν ὑποφιαζόμουν πῶς, ὅταν θὰ ξαναγύριζα, δὲν θὰ τὸν ξαναβρίσκα πειὰ ὅπως τὸ ἄφησα.

Θυμᾶμαι πῶς, τὴ στιγμὴ πού ἡ μητέρα μου μὲ φιλοῦσε, ἀρχισα νὰ κλαίω ἀπὸ ἀγάπη γι' αὐτὴ καὶ γιὰ τὸ παλιό μας σπιτί πού δὲν τὸ εἶχα ἀφήσει ἀκόμα, θυμᾶμαι πῶς ἔκλαιγε κι' ἐκείνη κι' ἔνοιωθα τὴν καρδιά της νὰ χτυπάη.

Θυμᾶμαι πῶς τὴ στιγμὴ πού τὸ ἀμάξι ξεκίνησε, ἡ μητέρα μου ὤρμησε ἔξω ἀπὸ τὴν καγκελλόπορτα τοῦ κήπου, φωνάζοντας στὸν ἀμαξᾶ νὰ σταματήσῃ γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ μὲ φιλήσῃ ἀκόμα μιὰ φορά. Θυμᾶμαι ἀκόμα τὴν ἔκφρασι τῆς ἀπέραντης τρυφερότητος πού εἶχε τὸ πρόσωπό της, καθὼς τὸ πλησίασε στὸ δικό μου γιὰ νὰ μοῦ δώσῃ τὸ τελευταῖο αὐτὸ φίλημα.

Ὅταν πειὰ τὸ ἀμάξι ἀπομακρύνθηκε κι' ἀπόμεινε μονάχη ἔξω ἀπὸ τὸν κήπο, ὁ κ. Μύρστον παρουσιάσθηκε καὶ φάνηκε σὰν νὰ τὴν ἐπιπλήττῃ γιὰ τὴν ταραχὴ της. Ἐγὼ πού τὸν ἔβλεπα σκυμμένος ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά τοῦ ἀμαξιοῦ, ἀναρωτιόμουν γιὰ ποῖο λόγο αὐτὸς ὁ κύριος ἀνακατευόταν σὲ πράγματα πού ἀφωροῦσαν μοναχὰ ἐμᾶς. Μὰ κ' ἡ Πέγκοττυ πού κύτταζε ἀπὸ τὴν ἄλλη μερικὰ τοῦ ἀμαξιοῦ, δὲν φαινόταν καθόλου ἱκανοποιημένη, καθὼς κατάλαβα ἀπὸ τὴν ἔκφρασι τοῦ προσώπου της, ὅταν τὸ ξαναγύρισε πρὸς ἐμένα.

III

Τὸ ἄλογο τοῦ ἀμαξᾶ ἦταν τὸ πιὸ τεμπέλικο ζῶο πού μπορεῖ νὰ φαντασθῇ κανεὶς. Προχωροῦσε μὲ βῆμα συρμένο, μὲ τὸ σὲ πιὸ στενὰ φαιστάνια.

Ἡ γυναῖκες ὥστόσο πού ἀκολουθοῦν τόσο τυφλὰ τὴ μόδα, ἂν συλλογίζόντουσαν λιγάκι κάποτε-κάποτε τίς συνέπειες πού ἔχει κάθε μιὰ ἰδιοτροπία της, θὰ γινόντουσαν δίχως ἄλλο κάπως λογικώτερες.

Ἴδου ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα παραδείγματα: Ἐπὶ τὸ 1925 ὡς τὸ 1929 πού ἦσαν τῆς μόδας τὰ κοντὰ φουστάνια, ἡ μεταξωτὴς κάλτσες ἀκρίβησαν κι' ἔτσι ἡ βιομηχανίες αὐτοῦ τοῦ εἴδους πραγματοποιήσαν μιὰ αὐξήσι τῶν κερδῶν τους πού ἔφτασε στὸ ποσὸν τοῦ ἑνὸς δισεκατομμυρίου γαλλικῶν φράγκων. Τὸ 1919 δὲν ἦσαν στὴν Γαλλία παρά μ.ο 98 ἐργοστάσια καλτσῶν. Τὸ 1928 ὅμως εἶχαν γίνῃ 335 κι' ὅλα ἔκαναν χρυσὴ δουλειά. Τὸ 1929 ἡ γυναῖκες κατηνάλωσαν 22.250.000 ντουζίνες μεταξωτὴς κάλτσες, ἐνῶ τὸ 1919 ἡ κατανάλωσις μόλις ἔφθασε στὰ 6.323.934 ντουζίνες. Σὲ τί τώρα ὀφείλεται αὐτὴ ἡ αὐξήσις; Ἀπλοῦστατα, στὰ κοντὰ φουστάνια!...

Μέχρι πρὸ ὀλίγων χρόνων λοιπὸν ἡ γυναῖκες πλοῦτιζαν τοὺς ἐμπόρους μεταξωτῶν καλτσῶν. Ἐπειτα, ἦταν καιρὸς νὰ πλοῦτισουν κι' ἄλλοι κι' ἔτσι τὰ κέρδη πέρασαν στοὺς ἐμπόρους ὑφασμάτων, χάρις στὰ μακρὰ φορέματα.

Πρέπει ὥστόσο ν' ἀναφέρῃ κανεὶς ὅτι παρ' ὅλες τίς σημερινὲς τρέλλες της, ἡ μόδα τοῦ γυναικείου φορέματος εἶνε ἐξαιρετικὰ ἀπλή, ἐν συγκρίσει μὲ τὴ μόδα πού ἐπικρατοῦσε ἐδῶ καὶ πενήντα μόλις χρόνια. Μὰ δὲν πρέπει νὰ εἰμαστε καὶ τόσο βέβαιοι: Ποιὸς ξέρει τί ἐκπλήξεις μᾶς ἐπιφυλάσσει στὸ προσεχές μέλλον.

ΠΙΕΡ. ΒΕΜΠΕΡ.

κεφάλι χαμηλό, σὰν νᾶθελε νὰ φτάσῃ ὅσο τὸ δυνατόν, ἀργότερα στὸν προορισμό του. Μὰ κι' ὁ ἀμαξᾶς εἶχε τὸ ἴδιο τεμπέλικο ὕφος, φαινόταν σὰν νὰ κοιμάται, δὲν μιλοῦσε καθόλου καὶ μόνου κάθε τόσο σφύριζε.

Ἡ Πέγκοττυ εἶχε ἐπάνω στὰ γόνατά της ἕνα καλάθι μὲ τροφίμα πού θὰ μᾶς ἔφταναν κι' ἂν ἀκόμα πηγαίναμε στὸ Λονδίνο. Ἐτσι, σ' ὅλο τὸ ταξίδι μας, δὲν κάναμε ἄλλο, παρά νὰ τρῶμε καὶ νὰ κοιμώμαστε...

Ἐφοῦ περάσαμε ἕνα σωρὸ δρόμους, τόσο πού εἶχα ἀρχίσει πειὰ νὰ βαριέμαι καὶ νὰ κουράζωμαι, ἀντικρύσαμε, τέλος, τὸ Γυάρμουθ. Ἦταν ἕνα μέρος, ἴσιο, γεμάτο νερά, κοντὰ στὴ θάλασσα καὶ πλαί σ' ἕνα ποτάμι.

Καὶ τὴν κούρασί μου τὴ διαδέχθηκε ἕνας ξαφνικὸς ἐνθουσιασμός, ὅταν προχωρήσαμε στὸν μεγάλο δρόμο τοῦ Γυάρμουθ καὶ εἶδα τοὺς ναυτικούς νὰ πηγαίνονται, ἐνῶ ὁ ἀέρας γύρω μύριζε εὐχάριστα φρέσκα ψάρια καὶ πύσσα. Ἀνακοίνωσα τίς ἐντυπώσεις μου αὐτὲς στὴν Πέγκοττυ, ἡ ὁποία μὲ ἀκουσε εὐχαριστημένη καὶ μοῦ ἀπάντησε πῶς τὸ Γυάρμουθ εἶνε τὸ πιὸ ὡμορφο μέρος τοῦ κόσμου.

— Μὰ νὰ ὁ ἀνηψιὸς μου ὁ Χάμ! φώναζε ἄξαφνα ἡ Πέγκοττυ. Μεγάλωσε τόσο πού δὲν τὸν ἀναγνωρίζω πειὰ.

Ὁ Χάμ μᾶς περίμενε μπροστὰ στὸ χάνι καὶ μὲ ρώτησε τί κάνω σὰν νὰ ἦταν παλιός μου φίλος. Ἐγὼ δὲν τὸν εἶχα δεῖ ποτέ μου, γιὰτί δὲν εἶχε ξαναρθῆ στὸ σπιτί μας ἀπὸ τὴ νύχτα ἐκείνη πού γεννήθηκα. Ὡστόσο ἡ φίλια μας προχώρησε πολὺ, ὅταν μὲ φορτώθηκε στοὺς ὤμους του γιὰ νὰ μὲ ὀδηγήσῃ στὸ σπιτί τοῦ θεῖου του. Ἦταν ἕνα ψηλὸ καὶ δυνατό ἀγόρι μὲ πρόσωπο παιδιᾶστικο καὶ μὲ ξανθὰ κατσαρὰ μαλλιά πού τὸν ἔκαναν νὰ μοιάζῃ μὲ πρόβατο. Φοροῦσε μιὰ μπλούζα ἀπὸ καραβόπανο καὶ ἕνα πανταλόνι τόσο ἀλύγιστο πού καὶ νὰ μὴν εἶχε περασμένα μέσα τὰ πόδια του, θὰ στεκόταν ὀρθιο.

Περάσαμε ἀπὸ στενοσόκακα κι' ἀπὸ ἀμμουδιές, ἀπὸ ἐργοστάσια καὶ ναυπηγεῖα καὶ φτάσαμε τέλος σὲ μιὰν ἀπέραντη κι' ἔρημη ἀκρογιαλιά.

— Νὰ τὸ σπιτί μας, κύριε Ντάβυ! μοῦ εἶπε τότε ὁ Χάμ.

Ἄμεσως τὸ βλέμμα μου ἐρεύνησε τὴν ἀμμουδιά πρὸς ὄλες τίς διευθύνσεις, μὰ πουθενὰ δὲν ἀνακάλυψα οὔτε τὸ παραμικρὸ ἴχνος σπιτιοῦ. Εἶδα μοναχὰ σ' ἐκεῖνο, κοντὰ στὸ μέρος πού βρισκόμαστε, ἕνα καράβι μαῦρο πλαγιασμένο στὴν ἀμμουδιά, πού ἀπὸ μιὰ τρύπα του, ἡ ὁποία ἔμοιαζε μὲ καπνοδόχο, ἔβγαυνε καπνός.

— Δὲν φαντάζομαι νᾶν' αὐτὸ τὸ σπιτί σας; εἶπα στὸν Χάμ.

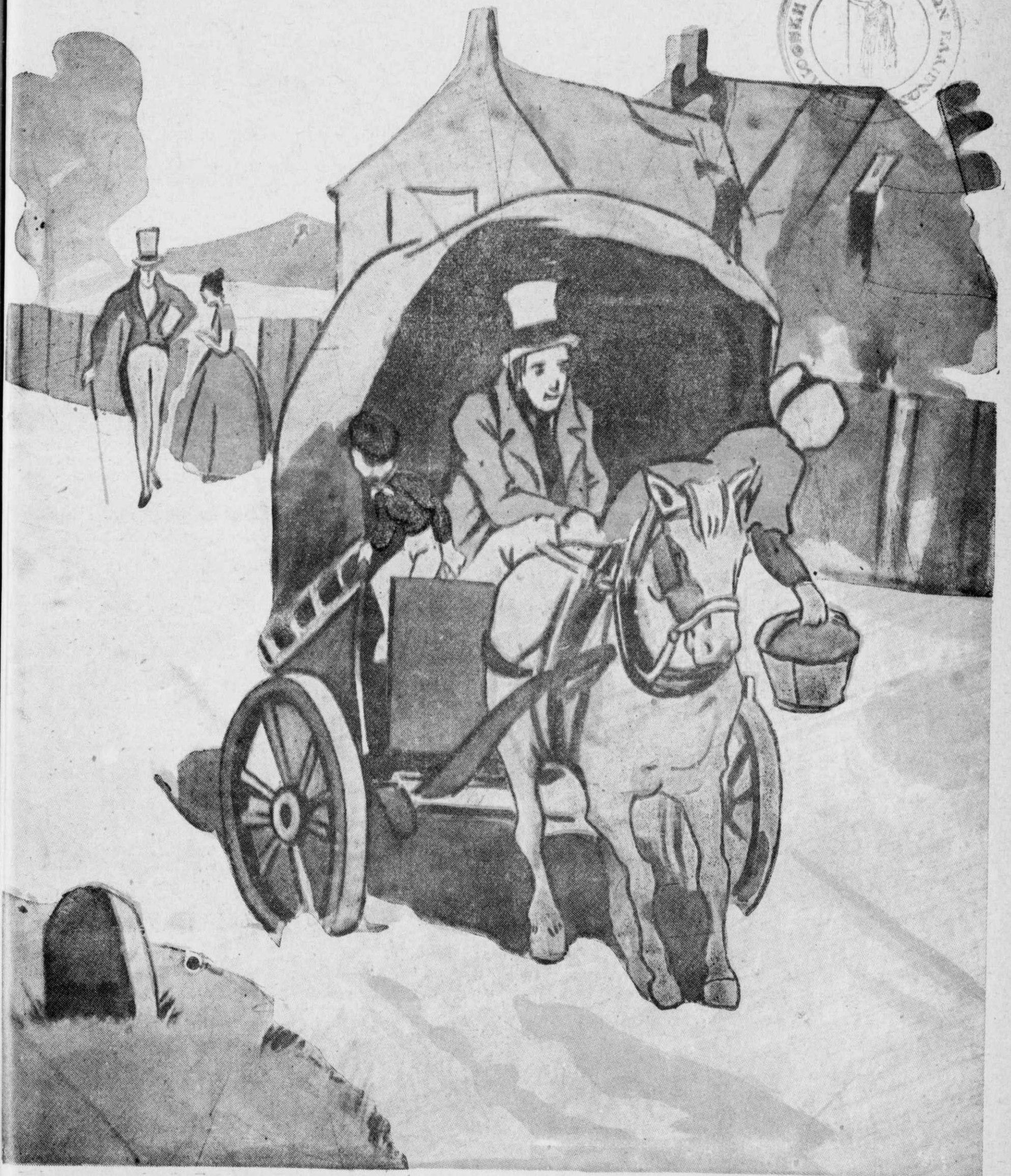
— Ναι, κύριε Ντάβυ, μοῦ ἀπάντησε ὁ Χάμ. Αὐτὸ εἶνε!

Ἄν μοῦ ἔδειχναν ἐκείνη τὴ στιγμὴ τὸ παραμυθένιο παλάτι τοῦ Ἀλαδίνου, δὲν θὰ μ' ἐνθουσίαζε περισσότερο ἀπ' αὐτὸ τὸ καράβι στὸ ὁποῖο ἐπρόκειτο νὰ κατοικήσω. Εἶχε μιὰ πόρτα στὸ πλευρὸ, στέγη καὶ χαριτωμένα μικρὰ παράθυρα. Μέσα πάλι ἦταν κατακάθαρο καὶ καλοσυγυρισμένο. Ἦταν ἐπιπλωμένο μὲ ἕνα ρολοῖ ὀλλανδέζικο καὶ μ' ἕνα κομμό. Στούς τοίχους κρεμόντουσαν λιθογραφίες κορνιζαρισμένες πού παρίσταναν διάφορες σκηνές τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Ἐπειτα, ἡ Πέγκοττυ ἀνοίξε μιὰ πορτοῦλα καὶ μοῦ ἔδειξε μιὰ μικρὴ κρεββατοκάμαρη. Ἦταν ἀκριβῶς στὴν πλώρη κ' εἶχε γιὰ παράθυρο μιὰ τρύπα ἀπ' ὅπου περνοῦσε ἄλλοτε τὸ τιμόνι. Ἦταν ἡ πιὸ ἀνετη καὶ ἡ πιὸ χαριτωμένη καμαρούλα πού μπορεῖ νὰ φαντασθῇ κανεὶς. Οἱ τοῖχοι της, περασμένοι μὲ ἀσβέστη, ἦσαν ἄσπροι σὰν τὸ γάλα κ' εἶχε ἕναν καθρέφτη στὸν τοῖχο μὲ κορνίζα ἀπὸ πεταλίδες.

Αὐτὸ πού μοῦ ἔκανε περισσότερὴ ἐντύπωσι ἦταν ἡ μυρωδιά τοῦ ψαριοῦ πού ἐπικρατοῦσε σ' αὐτὴν τὴν γοητευτικὴ κατοικία. Ἦταν τόσο διαπεραστικὴ, ὥστε καθὼς ἔβγαλα τὸ μαντῆλι μου, ἔβηκα ὅτι μύριζε σὰν νὰ εἶχα τυλίξει μ' αὐτὸ ἕναν ἄστακό. Ὅταν τὸ εἶπα αὐτὸ στὴν Πέγκοττυ, μ' ἐπληροφόρησε

Όταν τὸ ἄμαξι ἀπομακρύνθηκε, ὁ κ. Μύρστον παρουσιάστηκε.

πως ο αδελφός της έκανε εμπόριο άστακῶν, καθουριῶν και καρβιδίων.

Μέσα στο καράβι μᾶς ὑποδέχθηκε εὐγενικά μιὰ γυναίκα με ποδιά άσπρη και μιὰ ὠμορφη κολελλίτσα, πού φορούσε ἕνα περιδέραιο απο γαλαζιες χαντρες και πού, όταν της είπαν νά με φιληση, ετρεσε, γριγορα-γριγορα, νά κρυφτη.

Σέ λίγο ἕνας αντρας με γενειάδα και με πρόσωπο αγαθῶ μπήκε μέσα. Μολις είδε την Πέγκοττου, της φώναξε «Ώραία μου!» και της κόλλησε ἕνα ἠχηρό φιλημα στο μάγουλο. Και πράγματι, ήταν ο άοελφός της ο Ντάν Πέγκοττου, ο οίκοδεσπότης.

— Καίρω πολύ για την γνωριμία σας, κ. Κόππερφιλντ, μου είπε ο κ. Πέγκοττου, όταν με παρουσιασαν σ' αυτόν. Είμαστε φτωχοί άνθρωποι, μά θα κανουμε ὅτι μπορουμε νά σας ευχαριστήσουμε...

Τόν ευχαρίστησα και του άπάντησα πως ήμουνα σίγουρος ὅτι θα ευχαριστιόμουνα σ' ἕνα τόσο γοητευτικό μέρος.

— Τι κανει η μαμά σας; με ξαναρώτησε σε λίγο. Είπε καλά; Άπάντησα στον κ. Πέγκοττου ὅτι η μητερα μου ήταν πολύ καλά και ὅτι του έστελνε τούς χαιρετισμούς της.

— Την ευχαριστώ παραπολυ! μου άπάντησε ο κ. Πέγκοττου. "Ε, λοιπόν, κυριε, αν σας άρεση νά μείνετε καμμιά δεκαπενταρια μέρες ἔδῶ, μαζί με την αδελφη μου, τον Χάμ και την μικρη Έμιλυ, θα μας κανετε μεγάλη τιμή...

"Όταν, μετά το τσαί, εκλεισαν ερμητικα τις πόρτες και τα παράθυρα, γιατί η νύχτες ήσαν πειά ψυχρές και καταχιασμένες, ἔνοιωσα την εντύπωσι πως θρισκόμουνα στο πιο γοητευτικό καιαφύγιο πού μπορει νά φαντασθῆ κανεις. "Ακουγα τον ανεμο νά μουγκρίζει πάνω από τη θάλασσα, ήξερα πως η καταχνια είχε απλωθῆ σκοτεινή πάνω από την άπεραντη έρημια πού μας περιτοίχιζε και κύτταξα τη φωτιά, συλλογιζόμενος ὅτι κανένα άλλο σπιτι δέν ὑπήρχε στα περιχώρα. "Όλα μου φαινότουσαν σαν παραμύθι. Η μικρούλα Έμιλυ είχε καιανικήσει πειά τη δειλία της και είχε καθῆσει πλαί μου επάνω σ' ἕνα σεντουκι. Η γυναίκα με την άσπρη ποδιά, έπλεκε από την άλλη μεριά της φωτιάς. Το ίδιο έκανε κ' η Πέγκοττου. Ο Πέγκοττου πάλι κάπνιζε την πίππα του και ο Χάμ, με μιὰ τράπουλα, προσπαθούσε νά μου μάθη το τριανταένα. Δέν ξέρω, γιατί μέσα σ' αυτό το περιβάλλον, ἔνοιωθα διάθεσι για κουθέντα. Και σε μιὰ στιγμη δέν κρατήθηκα.

— Κύριε Πέγκοττου, είπα, επειδή καθόσαστε σ' ἕνα σπιτι πού μοιάζει με κιβωτό, δώσατε στον γυιο σας το ὄνομα του γυιου του Νῶε, Χάμ ;

— "Όχι, κύριε, δέν τον θάφτισα εγώ, μου άπάντησε.

— Τότε ποιος του ἔδωσε αυτό το ὄνομα ;

— Ο πατέρας του, άπάντησε ο κ. Πέγκοττου.

— Μά δέν είσαστε σεις ο πατέρας του;

— "Όχι. Πατέρας του ήταν ο άοελφός μου Τζόε πού πνίγηκε στη θάλασσα.

Εμεινα μιὰ στιγμη σιωπηλός, βλέποντας μιὰ ζωηρη συγκίνηση να ζωγραφίζεται στο πρόσωπο του Πέγκοττου. Επειτα τον ρώτησα πάλι:

— Η μικρη Έμιλυ είνε θέβαια κόρη σας!

— "Όχι, είνε κορη του αδελφου μου Ιόμ, πού πνίγηκε κι' αυτός...

"Ενοιωθα τώρα κάποια δυσκολια νά συνεχίσω τη συζήτησι επάνω σ' αυτό το ζήτημα. "Όστόσο ήθελα νά μάθω περισσοτερα.

— Δέν έχετε, λοιπον, καθόλου παιδια, κυριε Πέγκοττου ;

— "Όχι, κύριε. Και γελώντας, επρόσθεσε: «Είμαι γεροντοπαλλήκαρο» !...

Τότε του ἔδειξα την γυναίκα με την άσπρη ποδιά σαν νά τον ρωτούσα ποιά ήταν.

— Είνε η κ. Κοϋμιτζ.

Μά εκείνη τη στιγμη η Πέγκοττου μου ἔγνεψε τόσο εκφραστικά για νά μ' ἐποδισῆ νά κάνω και άλλες ερωτήσεις, ὡστε αναγκάσθηκα νά σωπάσω ὡς την ὡρα πού πήγαμε νά πλαγιαίσουμε. Τότε, μυστικά, μέσα στην μικρη καμπινα μου, η Πέγκοττου μου ἔξηγησε ὅτι ο αδελφός της είχε υιοθετήσε τα δυο ανήψια του, τον Χάμ και την Έμιλυ, όταν εμειναν ὄρφανά. "Όσο για την κυρά Κοϋμιτζ αυτή ήταν χήρα ενός ψαρά, παληου συνέταιρου του Ντάν, πού πέθανε πολυ φτωχός.

— Κι' ο αδελφός μου φτωχός είνε, πρόσθεσε η Πέγκοττου, μά είνε ἕνα κομμάτι μάλαμα και κανει ὅτι καλό του περνάει από το χέρι. Μά δέν θέλει νά του μιλάμε για τις καλωσύνες του... Ουμῶνει...

Ο ὕπνος με πήρε γρηγορα, αν και στην αρχῆ φοβόμουνα ακούγοντας τον ανεμο νά σφυράῃ δαιμονισμένα απ' ἔξω. Το άλλο πρωί, μόλις ο ήλιος χτύπησε τα μικρα κοχύλια πού πλαγιαίωσαν τον καθρέφτη της κάμαρης μου, πετάχτηκα επάνω, ντύθηκα και βγήκα ἔξω μαζί με τη μικρούλα Έμιλυ για νά μαζέψουμε θότσαλα.

— Έσὺ είσαι ἀληθινή θαλασσινή, είπα στη μικρούλα συντροφισά μου για νά την κομπλιμεντάρω.

— "Όχι, μου άπάντησε εκείνη. Τη φοβάμαι τη θάλασσα!...

Δέν ξέρεις πια σο κακιά είνε... Μιὰ μέρα είδα τα κύματα της νά κομματιάζουν ενα καραι μεγάλο σαν το σπιτι μας...

— Μήπως ήταν το καραι πού...

— ... Πιού πνίγηκε ο πατερας μου, με συμπλήρωσε η μικρη μου φιλη. "Όχι, ήταν ενα άλλο... Εγω δέν τον γνώρισα καθου του πατερα μου...

Σκεφθηκα τειε σαι έτσι κι' εγώ δέν είχα γνωρσει διόλου τον πατερα μου. Μά η ουσυχισμενη Έμιλυ είχε χασει και τη μητέρα της κι' αυτή ήταν η σιαφορά μεταυ μας. Και άλλη μια ακόμη: ο τάφος του πατερα μου ήταν εκει οιο νεκρταφειο, κοντά στο σπιτι μας, στη σκιά ενός σεντρου. Ιου δικου της ὀμως κανέναν δέν ηξερε πού ήταν. Ηξεραν μόνο ὅτι αναπαύεται κανετα εκει μεσα στα ὅατη του ὠκεανου.

— Λοιπόν, δέν τη φοβάσαι τη θάλασσα; με ρώτησε ὕστερα και η μικρη η Έμιλυ.

Η θάλασσα ήταν πολυ ήσυχη, μά αν κανένα μεγάλο κύμα έκανε πως προχωρούσε επάνω μου, θα τόβαζα στα πόδια γεμάτος φόβο. "Όσοσο άπάντησα περηφανα «Όχι», και πρόσθεσα:

— Μά ούτε σὺ δέν τη φοβάσαι, άφου βλέπω πως περπατείς τόσο κοντά στα κύματα.

— "Α, μά δέν φοβάμαι αυτό! Νά τι φοβάμαι: όταν κοιμάμαι και η θαλασσα μουγκρίζει και με ξυπνα, μου φαινετα πως ακούω τον Χάμ και τον θειο Ντάν νά φωνάζουν: «Βοήθεια! Βοήθεια!» ὅπως φωνάζαν οι ναυτες εκεινου του καραιου πού είσα νά θουλιαση. Αυτό φοβάμαι. Εδῶ ὀμως δέν με νοιάζει καθόλου.

Κι' ἔτρεξε και περπάτησε πάνω σ' ἕνα δοκάρι, πού προχωρούσε πάνω απ' τη θάλασσα κάμποσα ὄματα.

Σεργιανίσαμε ακόμη, γεμίζοντας τις τσες μας με θότσαλα και κοχύλια και τέλος γυρίσαμε στο σπιτι (δηλαδή στο καράβι) για νά φάμε. Εκεί ὄλοι μᾶς δέχτηκαν με γέλια και με καλωσύνη, και μᾶς καμάρωναν καθως ετρώγαμε με ὄρεξι, καθισμένοι στο σεντουκι μας, ο ἕνας πλάι στον άλλον.

Σέ λίγο ανακάλυψα ὅτι απ' ὄλο το σπιτικό, μόνο η Κυρά Κοϋμιτζ είχε τη συνήθεια νά γκρινιάζει αρκετα συχνά σε κάθε άφορμη πού παρουσιαζόταν. Ο Ντάν Πέγκοττου πήγαινε κάπου κάπου στην ταβέρνα και ἔπινε κανένα ποτηράκι με τούς άλλους θαλασσινούς. Καμμιά φορά τον ἔπαιρνε η ὡρα κι' άργούσε. "Ε, τότε κανεις άλλος δέν μιλούσε παρά μόνο η κυρα Κουμιτζ.

— Κανε ὕπομονῆ, της ἔλεγε η Πέγκοττου. "Όλοι μας στενοχωριόμαστε όταν άργη.

— Ναι, μά εγω το αισθάνομαι περισσότερο από τούς άλλους, άποκρινόταν η κυρά - Κοϋμιτζ. "Εγώ είμ' ἕνα δυστυχισμένο κι' ἔρημο πλάσμα, θάρος περιττό σ' αυτόν τον κόσμο.

"Εκανε καμμια μέρα κρύο διαπεραστικό. Η κυρά - Κοϋμιτζ καθόταν πλαί στη φωτιά κι' ὄλο γκρινιάζε, πως ήταν άρρωστη και είχε ανατριχίλες στο κορμί.

— Ηανε ὕπομονῆ, κυρά - Κοϋμιτζ, της ἔλεγε πάλι η Πέγκοττου, ὄλοι μας κρυώνουμε.

— Ναι, μά εγω κρυώνω πιο πολυ απ' ὄλους, άποκρινόταν στερεότυπα η χιρα του θαλασσινου. "Εγω είμαι ἕνα ὕσυχισμένο κι' ἔρημο πλάσμα, θάρος περιττό σ' αυτόν τον κόσμο.

Ρώτησα την Πέγκοττου, τι ἔσήμαινε αυτή η περιεργη παραξενιά της, και μου ἔξηγησε ὅτι η κυρά - Κοϋμιτζ είχε πάθει ἕνα μικρό σάλεμα του νου, δίχως νά χάση τα λογικά της, από τον καιρο πού πέθανε ο αντρας της και η μονομανία της ήταν νά γκρινιάζει και νά φαντάζεται πως ήταν θάρος κι' ἔνόχλησι στους άλλους. Την καυμένη την κυρά - Κοϋμιτζ!

Πέρασαν έτσι καμμιά δεκαπενταρια μέρες κι' ἔφθασε τέλος η στιγμη νά χωρισθουμε. Η σκέψις ὅτι θ' άφηνα τη μικρη Έμιλυ μου συντριβῆ την καρδιά. Πήγαμε, πιασμένοι απ το χέρι ὡς το πανδοχειο, ὅπου περιμενε ο αμαζας και στο δρόμο της ὕποσχέθηκα ὅτι θα της ἔγραφα συχνά. Ο χωρισμός μας ήτανε σπαραχτικός κι' αν ποτέ στη ζωῆ μου ἔνοιωσα κάποιο κενό στην καρδιά μου, ήτανε την ἡμέρα εκείνη.

"Όσο θρισκόμουνα στο Γυάρμουθ, είχα ξεχάσει σχεδόν ὄλοτελα το σπιτι μας, και τη μαμά. Μά μόλις ξαναπήρα τον δρόμο του γυρισμου, η συνειδησι μου άρχισε νά με κατηγορη γι' αυτό και δέν ἔβλεπα την ὡρα πότε νά φτάσω στο σπιτάκι μας, στη φωλιά μου, ὅπου θα ξανάθρισκα τη μητέρα μου, τη μόνη μου φιλη και παρηγορήτρα.

Αυτό το αίσθημα μεγάλωνε ὄσο προχωρούσαμε. Μά η Πέγκοττου, αντί νά συμμερίζεται τούς ἔνθουσιασμούς μου, προσπαθούσε μάλλον νά με καθησυχάζη με ὕφος στενοχωρημένο και μηπεδεμένο.

Επί τέλος, φτάσαμε στο σπιτι...

Πως το θυμάμαι καθαρά αυτό το κρύο άπόγευμα με τον γκρίζο κι' άπειλητικό οὐρανό!

Καθως πηδούσα από το άμάξι, η καγκελλόπορτα του κήπου μας άνοιξε. Κλαίγοντας και γελώντας, περιμένα ν' αντικρύσω τη μητέρα μου. Μά, αντί γι' αυτήν, είδα μιὰ άγνωστη ὕπρητρια.

— Πως, Πέγκοττου, φώναξα γεμάτος άγωνία, η μαμά δέν είν...

νε στο σπίτι ;

— Ναι, ναι, κύριε Ντάβυ, μέσα εἶνε, μοῦ ἀπάντησε ἡ Πέγκοττυ. Περίμενε μιὰ στιγμή... Θέλω νὰ σοῦ πῶ κάτι...

Καί, παίρνοντάς με ἀπὸ τὸ χέρι μ' ὠδήγησε στὴν κουζίνα, τῆς ὁποίας ἔκλεισε τὴν πόρτα.

— Πέγκοττυ, ἔκανα ἐγὼ τρομαγμένος, τί συμβαίνει λοιπόν ;

— Τίποτε, ἀγαπητέ μου κύριε Ντάβυ, τίποτε... μοῦ ἀπάντησε προσπαθώντας νὰ πάρῃ ὕφος ἀδιάφορο.

— Εἶμαι βέβαιος πὼς κάτι συμβαίνει, ἐπέμεινα ἐγὼ. Ποῦ εἶνε ἡ μαμά ;

— Ἴσο εἶνε ἡ μαμά; Ξανᾶπε σαστισμένη καὶ ἡ Πέγκοττυ.

— Ναι, γιατί δὲν ἦρθε κάτω στὴν πόρτα καὶ γιατί μῆκαμε ἐδῶ μέσα; ὦ! Πέγκοττυ...

Τὰ μάτια μου εἶχαν φουσκώσει ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ μοῦ φαινόταν πὼς θαπεφτα κάτω.

— Ἀγαπημένε μου θησαυρέ! φώναξε ἡ Πέγκοττυ, παίρνοντάς με στὴν ἀγκαλιά της. Πές μου τί ἔχεις; Μίλα, ἀγάπη μου;...

— Μήπως πέθανε ἡ μαμά;... ὦ! Πέγκοττυ... Ἡ μαμά πέθανε!... Ναι, ναι, αὐτὸ εἶνε....

Ἡ Πέγκοττυ φώναξε «ὄχι» μὲ ὄλη της τὴ δύναμι κι' ἔπειτα κάθησε ἀποκαμωμένη, σὲ μιὰ καρέκλα.

Ἐγὼ τὴν ἀγκάλιασα μ' ὄλη μου τὴ δύναμι καὶ τὴν κύτταξα μ' ἀγωνία.

— Ἄκουσε, παιδί μου, μοῦ εἶπε τότε ἡ Πέγκοττυ. Αὐτὸ πού θὰ σοῦ πῶ τώρα, ἔπρεπε νὰ σοῦ τὸ εἶχα πει ἀπὸ πρὶν, μὰ δὲν ἔβηκα τὴν εὐκαιρία... δὲν μπόρεσα...

— Λέγε, Πέγκοττυ!... φώναξα πῶς τρομαγμένος ἀπὸ ποτὲ.

— Κύριε Ντάβυ, τραύλισε ἡ Πέγκοττυ λύνοντας τὶς κορδέλλες τοῦ καπέλλου της μὲ χέρια που ἔτρεμαν. Κύριε Ντάβυ, ξέρεεις... ξέρεεις... νά... Ἀπόχτησες μπαμπά!

Ἐγὼ, ἀκούγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, ἀνατρίχιασα κι' ἔγινα κατὰχλωμο. Μου φάνηκε σὰν νὰ πέρασε πλάι μου κάποια παγωμένη πνοή, πού ἔγῃκε ἀπὸ τὸν τάφο τοῦ πατέρα μου...

— Ἐναν καινούργιο μπαμπά, ἐπρόσθεσε ἡ Πέγκοττυ.

— Καινούργιο μπαμπά ; τραύλισα ἐγὼ.

Ἡ Πέγκοττυ ἔκανε μιὰ προσπάθεια σὰν νὰ κατάπινε κάτι πολὺ σκληρὸ καὶ δίνοντας μοῦ τὸ χέρι της, μοῦ εἶπε:

— Ἐλα νὰ τὸν δῆς...

— Ὁχι, δὲν θέλω νὰ τὸν δῶ, τῆς ἀπάντησα καὶ τραβήχτηκα πίσω.

— Καὶ τὴ μαμά σου δὲν θέλεις νὰ τὴν δῆς; Ξανᾶπε ἡ Πέγκοττυ.

Ἐπαφα τότε ν' ἀντιστέκωμαι καὶ τραβήξαμε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ σαλόνι, ὅπου ἡ Πέγκοττυ μ' ἄφησε μόνο. Μῆκα μέσα καὶ εἶδα τὴ μητέρα μου καθισμένη πλάι στὸ τζάκι. Ἀπέναντί της καθόταν ὁ κ. Μύρστον. Καθὼς μὲ εἶδε ἡ μητέρα μου, ἄφησε νὰ τῆς πέση τὸ ἐργόχειρό της καὶ σηκώθηκε ἀπάνω ζωηρά.

— Κλάρα, ἀγαπητή μου Κλάρα, τῆς εἶπε τότε ὁ κ. Μύρστον, μὴ ξεχνᾶς τί σοῦ εἶπα. Ἐουχία... Συγκρατήσου... Πρέπει νὰ μάθης νὰ συγκρατήσαι πάντοτε...

Καὶ ἀπευθύνόμενος πρὸς ἐμένα μὲ ρώτησε:

— Ντάβυ, τί κάνεις, παιδί μου ;...

Τοῦ ἔδωσα τὸ χέρι μου κ' ὕστερα, φοβισμένος, πῆγα νὰ φιλήσω τὴ μητέρα μου... Ἐκείνη μὲ φίλησε κι' αὐτὴ, μὲ χαϊδεύε τρυφερά στὸν ὦμο κι' ἔπειτα ἐσνακάθησε, παίρνοντας πάλι τὸ ἐργόχειρό της. Ἐγὼ δὲν μποροῦσα οὔτε τὴ μητέρα μου νὰ κυττάξω, οὔτε τὸν πατέρα μου, μὰ ἐνοιωθα ὅτι ὁ τελευταῖος μὲς κρυφοκυττάζε καὶ τοὺς δυο. Τραβήχτηκα τότε πρὸς τὸ παράθυρο κι' ἄρχισα νὰ κυττάξω τὰ δεντράκια τοῦ κήπου πού τὸ κρῖο τὰ ἔκανε νὰ γέρνουνε κάτω...

Μόλις μπόρεσα νὰ τὸ σκουώ, ἔτρεξα στὸ ἀπάνω πάτωμα. Ἡ παλιὰ μου καμαρούλα πού τόσο πολὺ τὴν ἀγαποῦσα, ἦταν ἀλλαγμένη κι' ἔμαθα ὅτι στὸ ἐξῆς θάμενα σὲ μιὰ ἄλλη κάμαρη, πολὺ πῶς ἀπόμερη. Κατέβηκα πάλι κάτω, μὰ ὄλα τώρα μοῦ φαινότανσαν ἀλλαγμένα καὶ διαφορετικά. Βγῆκα στὴν ἀγλή, μὰ ἔφυγα ἀμέσως γιὰ εἶδα ἐκεῖ ἕνα μεγάλο μολυσσὸ, μὲ τεράστιο στόμα καὶ μὲ καταμαυρὲς τρίχες σὰν τοῦ κ. Μύρστον. Μόλις μὲ εἶδε μάνιασε κι' ἔκανε ἕνα πήδημα στὴν ἄκρη τῆς ἀλυσίδας του, γιὰ νὰ ἐκμῆση ἐναντίον μου.

IV

*Ἄν οἱ τοῖχοι τῆς κάμαρης, στὴν ὁποία εἶχαν μεταφέρει τὸ κρεβάτι μου, μπορούσαν νὰ μιλήσουν, θὰ μαρτυροῦσαν πόση

θλίψη πλάκωνε τὴν καρδιά μου, ὅταν μῆκα ἐκεῖνο τὸ βραδύ ἐκεῖ μέσα. Ἀνέβηκα τὴ σκάλα κυνηγημένος ἀπὸ τὰ γαυγίσματα τοῦ σκύλου καὶ μόλις βρέθηκα σ' αὐτὴν τὴν κάμαρη, ὅπου ἐνοιωθα τὸν ἑαυτὸ μου τόσο ξένο, ὅσο κι' αὐτὴ μοῦ ἦταν ξένη, κάθησα ἐνώνοντας τὰ μικρά μου πόδια κι' ἄρχισα νὰ συλλογίζωμαι.

Συγχρόνως, ἔκλαιγα χωρὶς νὰ ξέρω τὸ γιατί... Στὸ τέλος ἔγειρα σὲ μιὰ κουβέρτα κι' ἀποκοιμήθηκα, πνιγμένος ἀπὸ τὰ δάκρυά μου.

Ἐύπνησα, ἀκούγοντας μιὰ φωνὴ πού ἔλεγε: «Νά τος!», ἐνῶ συγχρόνως ἐνοιωσα ἕνα χέρι νὰ μοῦ χαιδεύῃ τὸ φλογισμένο μου μέτωπο.

*Ἦταν ἡ μητέρα μου καὶ ἡ Πέγκοττυ.

— Ντάβυ, εἶπε ἡ μητέρα μου, τέ ἔχεις ;

Αὐτὴ ἡ ἐρώτησι μοῦ φάνηκε πολὺ ἀλλόκοτη κι' ἀπάντησα: «Γίποτα!» Θυμάμαι ὅμως πὼς γύρισα τὸ κεφάλι μου ἀλλοῦ γιὰ νὰ κρύψω τὸ τρεμουλιασμά τῶν χειλέων μου πού ἔλεγε πολλὰ περισσότερα.

— Ἦτάου, εἶπε ἡ μητέρα μου, τί ἔχεις;

Αὐτὴ ἡ ἐρώτησι μοῦ φάνηκε πολὺ ἀλλόκοτη κι' ἀπάντησα: θεῖα ἀπὸ τα ἀπλά αὐτὰ λόγια: «Παιδί μου». Ἐκρυφα τὰ δάκρυά μου μέσα στα σεντόνια μου κι' ἐσπρώξα με ὑπο τὴν μητέρα μου πού θελήσε νὰ μ' ἀγκαλιάσῃ.

— Ἐσὺ φταις, Πέγκοττυ, κακιά γυναίκα! φώναξε ἡ μητέρα μου. Δὲν εἶχα καμμια ἀμφιβολία γι' αὐτό... Ἴως τολμησες, τόσο ἀειάντροπα, νὰ προσιαθῆσης το παιδί μου ἐναντίον μου, κι' ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου πού ἀγαπῶ; Ἴσιον σκοπὸ ἐπέδιωκες ἐνεργώντας ἔτσι;

Ἡ δυστυχισμένη Πέγκοττυ ὕψωσε τὰ χέρια της καὶ τὰ μάτια της πρὸς τὸν οὐρανὸ καὶ ἀπάντησε ἀπλά:

— Ὁ Θεὸς νὰ σὰς συγχωρήσῃ, κυρία Κόππερφιλντ!... Κι' ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ μὴ μειανοησθετε ποτὲ γι' αὐτὸ πού εἶπατε τώρα!...

— Θὰ μὲ τρελλάνουν! Θὰ μὲ τρελλάνουν!... φώναξε ἡ μητέρα μου. Μου κάνουν τέτοιες ἱστορίες στὸν μῆνα τοῦ μελιτός μου ἀκόμα, στὴ στιγμή πού κι' ὁ χειρότερος ἐχθρός μου θὰ μαλάκωνε καὶ θὰ μ' ἀφηνε λίγο ἡσυχῆ... Κακο παιδί!... Κακὴ Πέγκοττυ!...

Ἐνοιωσα τὴ στιγμή ἐκείνη, ν' ἀκουμπᾶ ἀπάνω μου ἕνα χέρι πού δὲν ἦταν οὔτε τῆς μητέρας μου, οὔτε τῆς Πέγκοττυ καὶ γλύστρησε ὡς τὰ πόδια τοῦ κρεββατιοῦ. Ἦταν τὸ χέρι τοῦ κ. Μύρστον πού μὲ εἶχε πιάσει ἀπὸ τὸ μπράτσο.

— Τί σημαίνουν αὐτὰ; ρώτησε ψυχρά. Ἀγαπητή μου Κλάρα, ξέχασες τί σοῦ εἶπα;... Ψυχραιμία, φίλη μου...

— Μὲ συγχωρεῖς, Ἐδουάρδε, τοῦ ἀπάντησε ἡ μητέρα μου. Εἶχα ἀπόφασι νὰ φανῶ λογικὴ. Μὰ εἶμαι τόσο δυστυχισμένη.

— Ἀλήθεια; Νὰ ἕνα πρᾶγμα πού μὲ δυσσαρεστεῖ πολὺ, Κλάρα...

Τὴν τράβηξε κοντά του, ψιθύρισε κάτι στὸ αὐτί τῆς μητέρας μου καὶ τὴν φίλησε. Βλέποντας κατόπιν τὴ μητέρα μου νὰ γέρνῃ τὸ κεφάλι της στὸν ὦμο του καὶ νὰ ράχνῃ τὸ μπράτσο της γύρω ἀπὸ τὸν λαιμό του, κατάλαβα ὅτι ὁ πατριός μου θὰ ἔκανε πάντοτε ὅ,τι ἤθελε αὐτὸ τὸ ἀδύνατο πλάσμα.

— Κατέβα κάτω, ἀγαπητή μου, τῆς εἶπε ὕστερα. Ὁ Δαυῖδ καὶ ἐγὼ θάρθοῦμε σὲ λίγο.

Γύρισε κατόπιν πρὸς τὴν Πέγκοττυ καὶ τῆς εἶπε:

— Κυρά μου, ξέρεῖς τ' ὄνομα τῆς κυρίας σου;

— Τόσα χρόνια τὴν ὑπηρετῶ, κύριε, καὶ δὲν θὰ τὸ ἤξερα;

— Λοιπόν, μάθε ὅτι τώρα ἀλλάξε ὄνομα. Δὲν τὴν λένε πειὰ κυρία Κόππερφιλντ, ἀλλὰ κυρία Μύρστον... Μὲ κατάλαβες; Μὴ τὸ ξεχνᾶς αὐτό...

Ἡ Πέγκοττυ, χωρὶς νὰ πῆ λέξι, βγῆκε ἔξω, ρίχνοντάς μου μιὰ λυπημένη ματιά.

Ὅταν μείναμε μόνοι οἱ δυο μας, ὁ κ. Μύρστον ἔκλεισε τὴν πόρτα, κάθησε καὶ κρατῶντας με ὀρθο ἀπέναντί του, βύθισε τὸ βλέμμα του μέσα στὸ δικό μου.

Καὶ τώρα ἀκόμα πού θυμάμαι τὸ βλέμμα του αὐτό, μοῦ φαίνεται πὼς ἀκούω τὴν καρδιά μου νὰ χτυπᾶ δυνατά.

— Δαυῖδ, μοῦ εἶπε, ξέρεῖς τί κάνῶ ὅταν θέλω νὰ συμμορφώσω ἕνα σκυλί δύστροπο ;

— Ὁχι, κύριε.

— Τὸ δέρνω ! Ἄκους ; Τὸ δέρνω!

Ἡ ἀναπνοή μου κόπηκε, μόλις ἄκουσα τὰ λόγια του αὐτά.

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

*Ἐπειδὴ πολλοὶ ἀναγνώσται μας μᾶς παρεπονέθησαν διότι ἦσαν ἀναγκασμένοι νὰ καταστρέφουν τὰ τεύχη τοῦ περιοδικοῦ ἀποκόπτοντες ἐβδομαδιαίως τὸ δελτίον τῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα διανέμει τὸ «Μπουκέτο» κι' ἔπειδὴ τὰ παράπονά των εἶνε ἀπολύτως δικαιολογημένα, κατηγγήσαμε τὰ δελτία αὐτά.

Τοιοῦτοτρόπως ἡ εὐκολία τὴν ὁποίαν παρέχομεν εἰς τοὺς ἀναγνώσταις μας εἶνε διπλῆ. Καὶ τὸ περιοδικὸν δὲν θὰ καταστρέφουν καὶ τὰς ἐκδόσεις μας θὰ προμηθεύωνται ἐλεύθερα, χωρὶς δελτία, διὰ τῆς καταβολῆς μόνον τοῦ ἀντιτίμου των.

Διὰ τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα θὰ ἐκδίδωμεν μηνιαίως θὰ εἰδοποιούμεν τοὺς ἀναγνώσταις μας διὰ τοῦ περιοδικοῦ.